

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан соціологічного факультету

 Олена МУРАДЯН

30 червня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АНАЛІТИКА РЕФОРМ У МЕДІА-ФОКУСІ»**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: 05-соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 061-журналістика

Спеціалізація «Медіакомунікації та зв'язки з громадськістю»

Вид дисципліни за вибором

Факультет соціологічний

2023/ 2024 навчальний рік

Аналітика реформ у медіа-фокусі

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою соціологічного факультету

28 червня 2023 року, протокол № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Філіппова Ольга Аркадіївна - кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціології соціологічного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна

ОНОВЛЕННЯ:

Зубарєв Олександр Сергійович – кандидат соціологічних наук, доцент закладу вищої освіти кафедри соціології

Програму схвалено на засіданні кафедри соціології

Протокол № 7 від 22 червня 2023 року

В.о. завідувачки
кафедри соціології

Людмила СОКУРЯНСЬКА

Програму погоджено з науково-методичною комісією соціологічного факультету

Протокол № 9 від 26 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії
соціологічного факультету

Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Аналітика реформ у медіа-фокусі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 061-журналістика

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Курс «Аналітика реформ у медіа-фокусі» має на меті ознайомити студентів з основними напрямками реформ в сучасній Україні та способами їх аналітичного осмислення у медіа-фокусі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Курс спрямовано на формування у слухачів системних уявлень про аналітичні стратегії підготовки медіа-матеріалів (оглядів, репортажів, розслідувань, заміток, блогів тощо) завдяки формуванню навичок застосування методів збору соціологічної інформації. Курс розширює інструменти збору інформації у діяльності медіа-фахівця завдяки ознайомленню з особливостями застосування методу експертного інтерв'ю, контент- і дискурс-аналізу.

Окрема увага спрямована на ознайомлення студентів з таким суб'єктом реформ як органи державної влади та їхні посадові особи. Для цього курс передбачає вивчення нової форми взаємодії медіа-фахівців та органів державної влади шляхом формування запитів на публічну інформацію. Окрему увагу присвячено аналізу помилок в укладанні запитів на отримання публічної інформації, причин відмови у наданні відповіді на запит та розвитку навичок інтерпретації отриманої інформації.

1.3. Кількість кредитів – 4 кредити.

1.4. Загальна кількість годин – 120 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	
Семестр	
5-й	
Лекції	
22 год.	
Практичні, семінарські заняття	
22 год.	
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
72 год.	
Індивідуальні завдання (1)	
120	год.

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, Стандарту вищої освіти спеціальності за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, галузь знань 06 Журналістика, спеціальність 061 Журналістика (затверджений та введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 864 зі змінами наказ МОНУ № 593 від 28.05.2021 року) здобувачі вищої освіти повинні набути компетентності та демонструвати такі результати навчання:

Загальні компетентності визначені стандартом вищої освіти спеціальності та визначені університетом:

- ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК07. Здатність працювати в команді.
- ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.
- ЗК12. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Фахові компетентності визначені стандартом вищої освіти спеціальності та визначені університетом:

- ФК03. Здатність створювати медіапродукт.
- ФК04. Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність.
- ФК05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.
- ФК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Програмні результати навчання визначені стандартом вищої освіти спеціальності та визначені університетом:

- ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.
- ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.
- ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.
- ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.
- ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.
- ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.
- ПР07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.
- ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.
- ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

- ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.
- ПР12. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, іноземною мовою.
- ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціально-комунікативних наук.
- ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.
- ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.
- ПР16. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.
- ПР17. Розмішувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах.
- ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікативних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати:

знати:

- сутність та специфіку процесів реформ в сучасній Україні, маркери та чинники, що їх визначають;
- основні методи аналітики медіа в контексті реформ в українському суспільстві;
- норми та принципи відповідальності спеціаліста медіа;
- методи організації співробітництва ЗМІ з представниками адміністрацій різного рівня, різних сегментів громадянського суспільства з приводу реформ та взаємодії у даному контексті.

вміти:

- описувати і пояснювати актуальні процеси реформ;
- використовувати аналітичні стратегії підготовки медіа-матеріалів (оглядів, репортажів, розслідувань, заміток, блогів тощо)
- застосовувати інструменти збору інформації у діяльності медіа-фахівця
- взаємодіяти з органами державно як з суб'єктом реформ
- формувати запити на публічну інформацію
- організовувати публічні слухання

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема1. Поняття аналітики та експертизи

Поняття соціальної аналітики. Аналітика як система аналізу явищ та подій в певній сфері суспільства, завдяки якій можна приймати оптимальні для певної ситуації рішення щодо управління.

Функціональне визначення аналітики. Відмінності аналітики від науки. Типологія аналітики. Види аналітичної продукції. Особливості формування аналітики в пострадянських суспільствах.

Тема 2. Специфіка соціокультурної експертизи

Соціокультурна експертиза як аналітична діяльність експертів, що направлена на виявлення потенційно можливих соціокультурних наслідків впровадження різних проектів як на загальнонаціональному, так і на місцевому рівні.

Об'єкти рефлексії експертизи. Основні питання, на які покликана дати відповіді соціокультурна експертиза. Основні завдання експертів. Експерти як «нова форма влади» в суспільстві (в значенні управління та прийняття рішень).

Тема 3. Сутність реформ

Суспільство, що реформується: нові підходи до аналізу сучасної соціальної реальності. Суспільство, що реформується: сутнісні ознаки і основні характеристики.

Поняття «реформа». Реформа як об'єкт соціокультурної експертизи. Нові соціальні суб'єкти і соціокультурні феномени.

Тема 4. Сучасні реформи в Україні: пошук джерел інформації

Види нормативно-правових актів. Засади соціокультурного аналізу нормативно-правових актів. Соціокультурна експертиза законодавства: цінності, норми, соціальні відносини, міфи, ритуали, символи, дискурси, ідентичності. Соціологічна діагностика законодавства

Тема 5. Аналізуючи реформу: суб'єкти, об'єкти, фокуси

Нові соціальні суб'єкти і соціокультурні феномени.

Держава як суб'єкт соціального конструювання: закони і реформи як продукти соціального конструювання. Управлінські рішення: між інтеріоризацією та екстеріоризацією.

Особливості соціального сприйняття реформ у фокусі соціальної аналітики і соціокультурної експертизи. Дослідження соціальних «інновацій»: перспектива соціальної аналітики і соціокультурної експертизи.

Практики «взаємодії» реформ на макрорівні: переваги соціальної аналітики і соціокультурної експертизи. Соціальна аналітика і соціокультурна експертиза: перспективи дослідження і попередження соціальних конфліктів

Тема 6. Методи збору соціологічної інформації у професійній діяльності медіа-фахівця

Соціологічні теорії і соціокультурна експертиза: способи застосування. «Екосистема» аналітичної соціології. Рівні мікро- і макро- соціологічного аналізу у соціокультурній експертизі. Соціологічний синтез в соціології: перспективи для соціальної аналітики та соціокультурної експертизи.

Тема 7. Запит на публічну інформацію як нова форма взаємодії медіа-фахівця та органів влади: практичні рекомендації

Закон України «Про доступ до публічної інформації».

Сутність публічної інформації. Соціологічна уява щодо застосування публічної інформації в рамках здійснення аналітичних досліджень. Складання запиту на публічну інформацію. Аналіз типових помилок. Інтерпретація отриманих відповідей від органів державної влади. Стратегія пошуку необхідної публічної інформації.

Тема 8. Особливості застосування експертних інтерв'ю, кількісних соціологічних досліджень, дискурс-аналізу у професійній діяльності медіа-фахівця

Закони, реформи та управлінські рішення в рамках критичного дискурс-аналізу. Об'єкти соціокультурної експертизи у фокусі теорії структурації та структуралістського конструктивізму. Об'єкти соціокультурної експертизи і теорія фреймів.

Case-study як методологічна схема. Принципи збору даних у кейс-стаді. Джерела отримання даних в кейс-стаді. Особливості застосування методу інтерв'ю. Ризики суб'єктивізму експертів.

Об'єкти аналітик реформ як способи конструювання соціального порядку. Теорії соціальної дії та соціокультурна експертиза: перспективи застосування.

Тема 9. Публічні консультації

Поняття «публічні консультації». Причини зростання значення публічних консультацій: наявність різних груп у суспільстві; зміни позиції різних груп щодо різних питань державної політики; самосвідомості громадян; фінансові та економічні причини, розвиток демократичних практик; нові можливості, що їх створює науково-технічний прогрес (інформаційні технології, електронний уряд)

Етапи публічних консультацій: Підготовка; Вибір методу; Виконання; Узагальнення результатів; Одержання інформації про громадську думку; Врахування результатів у подальшій роботі; Оцінка результатів

Тема 10. Тексти про реформи: особливості формування системного погляду на проблему

Особливості соціального сприйняття реформ у фокусі соціальної аналітики і соціокультурної експертизи. Роль ЗМІ у висвітленні реформ. Роль журналіста в організації та проведенні публічних консультацій. Тексти про реформу та системний погляд на проблему.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	с	5	6	7
Тема 1. Поняття аналітики та експертизи	12	4	4			6
Тема 2. Специфіка соціокультурної експертизи	10	2	2			6
Тема 3. Сутність реформ	9	2	2			6
Тема 4. Сучасні реформи в Україні: пошук джерел інформації	8	2	2			6
Тема 5. Аналізуючи реформу: суб'єкти, об'єкти, фокуси	9	2	2			6
Тема 6. Методи збору соціологічної інформації у професійній діяльності медіа-фахівця	14	2	2			8
Тема 7. Запит на публічну інформацію як нова форма взаємодії медіа-фахівця та органів влади: практичні рекомендації	14	2	2			8
Тема 8. Особливості застосування експертних інтерв'ю, кількісних соціологічних досліджень,	14	2	2			8

дискурс-аналізу у професійній діяльності медіа-фахівця						
Тема 9. Публічні консультації	16	2	2			10
Тема 10. Тексти про реформи: особливості формування системного погляду на проблему	14	2	2			8
РАЗОМ	120	22	22			72

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття аналітики та експертизи	4
2	Тема 2. Специфіка соціокультурної експертизи	2
3	Тема 3. Сутність реформ	2
4	Тема 4. Сучасні реформи в Україні: пошук джерел інформації	2
5	Тема 5. Аналізуючи реформу: суб'єкти, об'єкти, фокуси	2
6	Тема 6. Методи збору соціологічної інформації у професійній діяльності медіа-фахівця	2
7	Тема 7. Запит на публічну інформацію як нова форма взаємодії медіа-фахівця та органів влади: практичні рекомендації	2
8	Тема 8. Особливості застосування експертних інтерв'ю, кількісних соціологічних досліджень, дискурс-аналізу у професійній діяльності медіа-фахівця	2
9	Тема 9. Публічні консультації	2
10	Тема 10. Тексти про реформи: особливості формування системного погляду на проблему	2
	РАЗОМ	22

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
1	Тема 1-6. Держава як суб'єкт соціального конструювання закони і реформи як продукти соціального конструювання	38	Застосування даних знань у підготовці підсумкових проєктів
2	Тема 7. SWOT-аналіз і GAP-аналіз	6	
3	Тема 8. Соціальна аналітика і соціокультурна експертиза: перспективи дослідження і попередження соціальних конфліктів	4	
4	Тема 9 Секторальна експертиза	6	
5	Тема 10 Дослідження реформи вищої освіти	6	
6	Гендерна експертиза	4	
7	Соціокультурна експертиза текстів	8	
	Разом	72	

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття.

8. Методи контролю

Робота на семінарських заняттях, поточна контрольна робота, презентація доповіді за обраною темою, письмова залікова робота (два теоретичних та одне практичне питання -10+10+20 балів). *Підсумковий контроль з курсу здійснюється у системі Moodle.*

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Залікова робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
48										12	40	100

Для допуску до підсумкового семестрового контролю потрібно набрати 30 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

Критерії оцінювання

Робота на семінарах

5 бали – послідовний, логічний, обґрунтований виклад матеріалу; вміння вільно формулювати та аргументувати висновки, застосовувати отримані знання до аналізу конкретних соціальних ситуацій.

3 бал – неповний виклад матеріалу; вміння систематизувати й узагальнювати інформацію, але неспроможність її аналізувати й формулювати аргументовані висновки.

1 балів – спрощений і неповний виклад матеріалу з допущенням помилок; невміння систематизувати й узагальнювати інформацію.

Контрольна робота, що передбачено навчальним планом

Завдання для контрольної роботи:

Теоретичне питання: Поняття «соціальна реформа (до 4 балів)

Тести - виконуються на платформі гуглкласрум (до 8 балів)

Максимальний бал за виконання контрольної роботи - 12

Залікова робота. Виконання завдань залікової роботи оцінюється за 40-бальною шкалою, виходячи з таких критеріїв:

35-40 балів – знання програмного матеріалу мають системний характер; повний, правильний, послідовний, логічний виклад матеріалу з відсутністю помилок; здатність до систематизації, узагальнення та аналізу інформації, до вільного формулювання аргументованих висновків; вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

31-34 бали – знання й розуміння програмного матеріалу в повному обсязі; повний, послідовний, логічний, аргументований виклад матеріалу; здатність до систематизації, узагальнення та аналізу інформації, до вільного формулювання аргументованих висновків; допущені незначні помилки не впливають в цілому на загальне вирішення завдань.

21-30 балів – знання й розуміння тільки основного програмного матеріалу; спрощений і неповний виклад матеріалу, коли завдання в основному виконані, але студент не володіє матеріалом глибоко, його знання мають розрізнений характер; здатність до систематизації й узагальнення інформації, але неспроможність її аналізувати та формулювати аргументовані висновки; допущені окремі помилки, що вплинули на загальне вирішення завдань.

11-20 балів – знання й розуміння основного програмного матеріалу мають поверховий характер; спрощений і непослідовний виклад матеріалу; здатність до систематизації й узагальнення інформації, але неспроможність самостійно робити висновки; допущені суттєві помилки, що вплинули на загальне вирішення завдань.

0-9 балів – знання й розуміння основного програмного матеріалу мають неповний характер; спрощений і неповний виклад матеріалу з допущенням суттєвих помилок; нездатність до систематизації й узагальнення інформації; допущені суттєві помилки, що значною мірою вплинули на загальне вирішення завдань.

Методи контролю в умовах змішаної форми навчання

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст залікового білета й оцінювання відповідей на заліку: Теоретичне питання – 10 балів (2x10= 20). Творче завдання – 20.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Савчинський Р. Проект аналітичної соціології, або У пошуках відповіді на питання «чому»? // *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2018. №1. С.46-64.
2. Мандзюк О. Поняття та зміст аналітичної діяльності. URL : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/10/36.pdf>.
3. Чернов С.В. Удосконалення методології соціальної експертизи публічних проєктів у регіональному управлінні. *Державне будівництво*. №1/2017. С. 1-11.
4. Sample SWOT and GAP Analyses and Worksheet. URL : https://gsm.ucdavis.edu/sites/main/files/file-attachments/swot_gap_analyses.pdf (дата звернення 20.12.2019).
5. Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації». URL : https://minjust.gov.ua/m/str_35409 (дата звернення 01.11.2019).
6. Каменська Н.П. Реалізація права на доступ до публічної інформації за інформаційними запитами. URL : <http://www.ippi.org.ua/kamenska-np-realizatsiya-prava-na-dostup-do-publichnoi-informatsii-za-informatsiynimi-zapitami> (дата звернення 01.11.2019).
7. Абетка з доступу до публічної інформації: навчально-методичний посібник/ За ред. Д.М. Слизьконіс, В.В. Тарана. Київ : Центр Політичних Студій та Аналітики, 2012. 88с.

8. Сокурянська Л.Г. Реформування вітчизняної вищої школи в оцінках учасників освітнього колапсу. URL : https://www.researchgate.net/publication/310304749_REFORMUVANNA_VITCIZNANOI_VIS_OI_SKOLI_V_OCINKAH_UCASNIKIV_OSVITNOGO_PROCESU (дата звернення 01.11.2019).
9. Реформи в Україні: громадська думка населення. [Електронний ресурс] // Сайт Фонду Демократичні ініціативи ім. Ілька Кучеріва. Дата оновлення 11.07.2016. URL: <http://dif.org.ua/article/reformi-v-ukraini-gromadska-dumka-naselennya> (дата звернення 10.10.2017).
10. Яковлев М.В. Застосування кейс-стаді як методу політичних досліджень: спроба типологізації. URL : http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3603/Yakovliev_Zastosuvannia_keis_stadi.pdf;jsessionid=9DAA9EA9EB1BE342047F57FC0572A829?sequence=1 (дата звернення 20.12.2019).
11. Довгань Л. Є. Стратегічне управління / Довгань Л. Є., Каракай Ю. В., Артеменко Л. П. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 439 с.
12. Соціологія права: Навч. посібник/ В.Д. Воднік, Ю.І. Золотарьова, Г.П. Клімова, Н.П. Осипова, О.В. Сердюк; за ред. Н.П. Осипової. Х.: Право, 2007. С. 41-59.
13. Філіппова О.А. Ідентифікація й ідентичності крізь призму концепту «політики ідентичності» / Ольга Аркадіївна Філіппова // Українське студентство у пошуках ідентичності: / за ред В.Л. Арбеніної, Л.Г. Сокурянської. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. С. 23-37.
14. Дейнеко О.О. Соціологія у дії: експертиза реформ. Тези учасників III Конгресу Соціологічної Асоціації України. ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2017. С. 445-44.

Допоміжна література

1. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. К. : НАДУ, 2010. 820 с.
2. Безверхнюк Т. М., Котова Н. О., Попов С. А. Управління проектами в публічній сфері: навч. Посіб. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2011. 342 с.
3. Мазур І. І., Шапіро В. Д. Управление проектами. Москва: Економіка, 2001. 317 с.
4. Хананашвили Н. Л., Автономов А. С. Оцінка соціальних проектів: навч. Посіб. Київ: Вид.група «Юрист», 2014. 240 с.
5. Осипчук А.Д. Габітус як механізм синтезу структури й агентності в соціологічній теорії П'єра Бурдьє. URL : http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2770/Osypchuk_Habitus_yak_mekhanizm_syntezu.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 01.11.2019).
6. Соціологічні дослідження проблем євроінтеграції та європейських студій в Україні: [методичні рекомендації] / Укладачі: В.К.Коробов, Л.А.Ляпіна, О.С.Орцева, Н.В.Рожанська, В.О.Чорна. Миколаїв: Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2016. – 68с.
7. Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навчальний посібник / За ред. Н. Костенко, Л. Скокової. Київ: Інститут соціології НАНУ, 2009. 400 с.
8. Радейко Р. Види експертиз законопроектів у законодавчому процесі. URL : <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5637/vnulpurn201685517.pdf> (дата звернення 01.11.2019).
9. Суший О.В. Стратегічні пріоритети розвитку освіти в контексті європейської інтеграції України: чи стане реформа в освіті запорукою успішних реформ в Україні у цілому? [Електронний ресурс] // «Український соціум». 2015. №4. С. 85-96. URL: <http://www.ukr-socium.org.ua/Arhiv/Stati/US-4-2015/85-96.pdf>.
10. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на 2020-2022 роки. URL : <https://cutt.ly/8tV0BFx>.
11. Ніколаєвська А.М. Соціологія і українське суспільство: професійно-етичний вимір. URL : http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/4964/2/nikol_ya.pdf.

Зарубіжна література за курсом

1. Bourdieu P. Social Space and Symbolic Power / Pierre Bourdieu // Sociological Theory. 1989. Vol. 7, No 1 (Spring). P. 14–25.
2. Bourdieu P. The Logic of Practice / P. Bourdieu, R. Nice. Stanford, CA : Stanford University Press, 1990. – 340 p.
3. Layder D. Structure, Interaction, and Social Theory / Derek Layder. London, Boston : Henley Routledge & Kenan Paul Ltd., 1981. 155 p.
4. Lizardo O. The Cognitive Origins of Bourdieu's Habitus / O. Lizardo // Journal for the Theory of Social Behaviour. 2004. Vol. 34, No 4. P. 375–401.
5. Corey M. Abramson and Elena Portacolone What is new with old? What old age teaches us about inequality and stratification. Sociol Compass. 2017 Mar; 11(3): e12450. Published online 2017 Mar 1. Doi: 10.1111/soc4.12450.
6. Abramson C.M. Unequal aging: Lessons from inequality's end game. Public Policy and Aging Reports. 2016; 26(2) : 68–72.
7. Calasanti T.M., Slevin K.F. Gender, social inequalities and aging. Walnut Creek, California: Alta Mira; 2001.
8. Androutsopoulos J. K., Georgakopoulou A. Discourse constructions of youth identities. John Benjamins Publishing. 2003. 110 c.
9. Butler J., Trouble G. Feminism and the Subversion of Identity. Gender trouble. 1990. №3. URL: http://lauragonzalez.com/TC/BUTLER_gender_trouble.pdf (дата звернення: 25.08.2019).
10. Lupton D. Risk and sociocultural theory: new directions and perspectives/ D. Lupton/ Cambridge University Press, 1999. p. 25-37.

**Забезпечення викладання навчальної дисципліни
для змішаної форми навчання
(Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин
непоборної сили, в тому числі військового стану в Україні)**

В умовах військового стану освітній процес в університеті здійснюється за дистанційною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Zoom проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи.

Підсумковий контроль з курсу здійснюється у системі Moodle.